

Posudek na rigorózní práci:
Mgr. Hassan Omar Grishen „Soudobé islámské myšlenkové proudy v Maghribu“

Mgr. Grishen si pro svou rigorózní práci zvolil téma, zaměřené na studium moderních islámských myšlenkových proudů v arabském Maghribu na příkladu čtyř významných představitelů z Libye, Alžírsko, Maroka a Tuniska. Vzhledem k současnému zvýšenému zájmu o problematiku formování soudobého islámského i islamistického myšlení je pokus o zpracování zvolené tematiky vysoce důležitý a aktuální. Moderní islámské myšlení nelze vyložit bez znalosti historických, sociálních a gnoseologických kořenů jednotlivých myšlenkových proudů. Vzhledem k celkovému pojetí práce i vzhledem k tomu, že tato problematika nebyla doposud v české produkci důkladně zpracována, lze konstatovat, že volba tématu práce byla správná.

Kolega Grishen se ve své práci neomezil na úzký výklad jednotlivých představitelů (Šanúsija, Ibn Bádís, ʿAllál al-Fásí, ath-Thaʿalibí, al-Qadháfí), ale zařadil je do historického kontextu a provedl komparaci některých aspektů jejich myšlení. Struktura práce se vyznačuje jasnou koncepcí zvoleného tématu, odrážející se v členění jednotlivých kapitol a v celkové vyváženosti a proporčnosti jednotlivých částí práce. Autor se drží hlavní linie výkladu. Již na počátku nutno konstatovat, že rigorózní práce splnila vytčený cíl a zařadila se do kontextu širšího výzkumu soudobé problematiky Maghribu i islámského světa.

V úvodu své práce autor stanovil cíl a metody zpracování tématu a provedl kritický rozbor použitých pramenů a literatury. Autor v zásadě zvolil věcný přístup zpracování tématu v podobě případových studií (*case studies*). Heuristická základna práce je dostatečná a reprezentativní. Autor však bohužel neodlišil prameny od literatury, seznam není řazen ani podle abecedy, ani podle data vydání. Prameny jsou především díla zmíněných myslitelů, literatura obsahuje arabsky publikované monografie arabských i evropských autorů. Po formální stránce se práce vyznačuje solidností zpracování. Technická stránka zpracování rigorózní práce je na standardní úrovni.

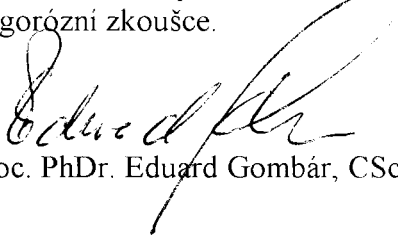
K obsahové stránce nemám zásadních připomínek. První kapitola "Historické kořeny vzniku myšlenkových hnutí v islámu" je historickým úvodem k jádru práce, druhá kapitola analyzuje sociální a intelektuální kořeny soudobých islámských reformních směrů. Ty jsou pojaty netradičně velmi široce (Bratři čistoty, zakladatelé sunitských právních škol) s důrazem na klasické představitele islámského reformismu (Afghání, ʿAbdo).

Jádrum práce je rozsáhlá třetí kapitola, nazvaná "Soudobé islámské myšlenkové proudy v zemích Maghribu", která je rozčleněna do čtyř detailních případových studií. První subkapitola se věnuje historii Šanúsijského hnutí v Libyi a rozboru myšlení čelných představitelů řádu. Druhá subkapitola se zabývá analýzou myšlení alžírského reformátora Bin Bádise. Třetí subkapitola rozebírá náboženské a filozofické myšlení marockého reformátora Al-Fásího. Ve čtvrté kapitole autor provedl analýzu zakladatele tuniské strany Dustúr ʿAbd al-ʿAzize ath-Thaʿalibiho.

Podrobná analýza třetí kapitoly je ještě doplněna kratší čtvrtou kapitolou, nazvanou "Islám a muslimové v myšlení Kaddáfího". V této části rigorózní práce autor poukázal na některé aspekty Qadháfího teorie vztahující se k islámu. Popsal základní aspekty "třetí mezinárodní teorie" obsažené v *Zelené knize*, nepřihlédl však ke *Komentáři Zelené knihy* (2

díly, 1985) ani k *Slovníku džamáhírije: Terminologie "Třetí mezinárodní teorie"* (1989). V tom případě by gnoseologické kořeny Qadhdháfiho teorie bylo možno spatřovat více v politologické teorii přímé demokracie, která byla v praxi v arabském světě uplatňována v podobě kmenové demokracie, než v teokratické teorii islámu.

Závěrem lze konstatovat, že Mgr. Grishen ve své rigorózní práci prokázal schopnost samostatné práce, zvládl techniku, metody i metodologii práce na zvolené problematice. Práci považuji za velmi přínosnou, a proto ji doporučuji ke státní rigorózní zkoušce.

Doc. PhDr. Eduard Gombár, CSc.

V Praze, dne 15. května 2006